

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Lõuna - Eesti Hooldekeskus AS
kadri.tulp@hooldekodu.ee
Ravila mnt 29, Kose alevik, Kose vald,
75101, Harju maakond

14.06.2024 nr 5.1-3/14466-4

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seadus § 157 lõige 1.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti Lõuna-Eesti Hooldekeskus AS (registrikood 11230884) Kose Kodu väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenuse) osutamise vastavust sotsiaalhoolekande seaduses (SHS) ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht ja kontaktandmed: Kose Kodu, Ravila mnt 29, Kose alevik, Kose vald, Harju maakond, 75101.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 09.05.2024.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse juhtivspetsialist Svetlana Kubpart, peaspetsialistid Tõnis Palgi, Kadri Plato ja Inna Tamm (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide vaatlus ja analüüs, vestlused, e-kirjavahetus.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures viibis Lõuna-Eesti Hooldekeskus AS Kose Kodu juhataja Kadri Tulp.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et Lõuna-Eesti Hooldekeskus AS Kose Kodu (Hooldekodu) ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. SHS § 22 lõige 3, mille kohaselt osutavad hooldusteenust vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja ning abihooldustöötaja tööd juhendab hooldustöötaja.

Järelevalves kontrollitud 2024. aasta märtsi, aprilli ja mai töögraafikutest nähtub, et abihooldajad on 18 korral olnud tööl hooldustöötaja juhendamisetä. Detailsemalt on rikkumine kajastatud akti punktis 3.2.4.

2.2. MSÜS § 30 lõige 2, mille kohaselt on ettevõtja kohustatud tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest teatama tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Hooldekodu ei ole täitnud MSÜS §s 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei ole tulenevalt MSÜS § 30 lõikest 2 teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (töölepingu sõlmimisest või töölepingu lõppemisest) hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Hooldekodu ei olnud täitnud MSÜS § 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei olnud teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (nt töölepingu sõlmimisest, töösuhte lõppemisest, ametinimetuse muudatusest) tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele (SKA). Kontrollimistel (08.05.2024 ja 20.05.2024) selgus, et hooldekodu poolt esitatud töötajate nimekirjas on kokku seitse ja (P.Õ, J.B., A.R., S.K, Ü.B., R.R., A.N.) vahetult teenust osutavat töötajat (hooldustöötajad, abihooldustöötajad), kelle andmed MTRis puudusid ning kelle vastavust SHSis kehtestatud nõuetele ei ole olnud võimalik kontrollida. MTRi andmetel töötavad abihooldustöötajatena J.P. ja K.A., kuid kelle töösuhe teenuseosutajaga oli TÖRi andmetel lõppenud vastavalt 04.04.2024 ja 09.05.2024.

Hooldekodu esitas 23.05.2024 MTRi taotluse majandustegevusega seotud asjaolude muutmiseks. Rikkumine kõrvaldati järelevalvemenetluse ajal.

Võttes arvesse, et Lõuna-Eesti Hooldekeskus AS Kose Kodu on asunud järelevalvemenetluse ajal rikkumisi kõrvaldama ja on koostöövalmis, ei pea Sotsiaalkindlustusamet otstarbekaks ettekirjutuse tegemist. Järelekontroll rikkumiste kõrvaldamise osas toimub peale 30.09. 2024.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Üldandmed

SKA algatas järelevalve menetluse 08.05.2024. Etteteatamata paikvaatlus toimus Hooldekodus 09.05.2024.

Hooldekodule on antud 18.12.2019 tähtajatu tegevusluba SÜH000097 maksimaalselt 76le isikule. Hooldekodu tegutseb aadressil Ravila mnt 29, Kose alevik, Kose vald, Harju maakond. MTRi andmetel vastasid tegevuskoha ruumid Päästeameti 12.01.2023 ja Terviseameti 07.02.2023 hinnangute kohaselt ÜHteenuse osutamise nõuetele.

Hooldekodu on Lõuna-Eesti Hooldekeskuse üksus, kus osutatakse ÜHteenust. alates 2015. aastast. Hooldekodu tegutseb SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla Kose korpuse endistes haigla ruumides kolmel korrusel. Korpuse ühes osas töötab endiselt haigla.

ÜHteenuse osutamist puudutav teave on kõigi Lõuna-Eesti Hooldekeskuse kodude (sh Kose Kodu) kohta leitav veebilehel <https://www.hooldekodu.ee> kus on ettevõtte tutvustus, teenuse kirjeldus, hinnakiri vastavalt kõrvalabi vajadusele ja hoolduspersonali kulu.

Hinnakirja kohaselt on kaks erinevat kohatasu määra, mis on sarnane kõikides Lõuna-Eesti Hooldekeskuse kodudes:

- 1) Ööpäevaringne hooldusteenus 1430 eurot kuus, millest kulud hoolduspersonali palgafondile, koolitusele, tööriietusele ning isikukaitsevahenditele on 720 eurot;
- 2) Ööpäevaringne hooldusteenus suurema hooldusvajadusega inimesele ja dementsele 1650 eurot kuus, millest kulud hoolduspersonali palgafondile, personali koolitusele, tööriietusele ning isikukaitsevahenditele on 850 eurot.

Veebilehel nimetatakse, et alates 01.07.2023 osaleb riik hooldekodu kohatasu maksmisel.

Hooldekodul on valmisolek võtta ÜHteenusele keerukama raskusastmega teenusesaajaid.

H-veebi 2023. aasta statistilisel andmetel märgiti hooldustöötajate arvuks 6, abihooldustöötajate arvuks 10 ja huvijuhtide arvuks 1. Hooldekodu osutas 31.12.2023 seisuga ÜHteenust 76le teenusesaajale, neist 38 olid dementsuse diagnoosiga.

MTRi oli 08.05.2024 seisuga kantud 20 vahetult teenust osutavat töötajat (sealhulgas 6 hooldustöötajat). Viimati on MTRi andmeid muudetud 14.02.2024.

3.2. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.2.1.SHS § 20 lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt on ÜHteenuse eesmärk turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealistele isikutele, kes terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda kodustes tingimustes ajutiselt või püsivalt iseseisvalt toime tulla. Teenuseosutaja peab tagama ÜHteenuse saajale majutamise ja toitlustamise, hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhoidustoiminguteks, terviseseisundiga seotud toiminguteks ning hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine.

Hooldekodus pakutakse ÜHteenust kolmel korrusel, kahes osakonnas ühe- kuni nelja kohalistes tubades. Veebilehelt leitava info põhjal on suurim kohtade arv toas kolm. 76st teenusesaajast on täiesti voodikeskseid 10, neid ei saa panna ratastooli ja pesemine toimub pesuraamil, abivahendit kasutavad liikumiseks 36 teenusesaajat ja 30 teenusesaajat liiguvad ilma abivahendita. Hooldekodu kõigil korrustel on olemas töötajate töö- ja puhkeruumid. Vahetult teenust osutavateks töötajateks on hooldus- ja abihooldustöötajad hooldustöötajad. Hooldekodus töötavad ka hooldusjuht ja majandustöölaine, kes vajadusel abistavad hooldustoimingute tegemisel (MTRi järgi on mõlemad hooldustöötajad), tegevusjuht, tervisetöötaja ja liikumisjuht. Hooldekodus töötavad ka Tervisekassa lepinguga meditsiiniõde ja abiõde (kokku koormusega 1,9).

I osakonnas on teenusesaajaid 34, I korruse ühes tiivas osutatakse teenust mäluhäiretega teenusesaajatele, kes vajavad ööpäevaringset järelevalvet, korrusel asub ka hooldajate ruum. Sama korruse fuajee osas paiknevad ühe, kahe- ja kolmekohalised pesuruumita toad voodikesksetele teenusesaajatele. I osakonda kuulub ka osa teisest korrusest, mida on personali poolt nimetatud "Jüri tänavaks". Seal on kolm ühe- ja kaks kolmekohalist tuba, kokku 9 kohta. Tualettruum ja pesuruum asub koridoris ning on ühiselt kasutatav. „Jüri tänavale“ paigutatakse alkoholisoõltuvusega teenusesaajad.

II osakonna kahel korrusel on kokku 42 teenusesaajat. Teisel korrusel asub ka suur saal ning raamatukogu.

Paikvaatluse päeval tehtud vestlused kinnitavad, et eluruumid on erineva hubasusastmega. Esimese korruse tubade sisutus oli minimaalne – ühe teenusesaaja kohta lisaks voodile vaid öökapp, rullo. Teistel korrustel oli tubades lisaks voodile ja öökapile ka riidekapp, sisustus kodusem: lilled, seintel pildid, teenusesaaja soovil ka televiisor või raadio.

Hooldekodul on puhkamiseks suletud terrass (talveaed) ja õues jalutamiseks aiaga piiratud ala, kus on ka varjualune suitsetajatele. Hooldekodusse sisenemiseks on kaldtee, korruste vaheliseks liikumiseks lift. Teenusesaajad saavad lifti kasutada koos saatjaga. Hoonest pääseb ratastooliga iseseisvalt liikuma, kuid osakondade uksed on suletud ja enamasti liigutakse õue koos saatjaga, hooldustöötaja või liikumisjuhiga.

Hooldekodu koridorides, elu- ja hügieeniruumides on olemas vajaminevad liikumis- ja hooldusabivahendid (potitoolid, käsitoed, rulaatorid, ratastoolid, pesemisraam ja -tollid jms).

Toit teenusesaajatele valmistatakse Hooldekodus kohapeal. Toitlustamine toimub neli korda päevas (hommikusöök 8.30 – 9.30, lõuna 12.15 – 13.15, õhtusöök 17.00 – 18.00, 20.00 – 20.30 õhtuode). Infotahvlitelt olid leitavad söögijad, päevakava ja muu üldine teave. Menüü koostab peamaja toitlustusjuht, temaga tehakse ka koostööd, kui mingi toit paljudele teenusesaajatele ei meeldi ja otsitakse sobivat asendust. Toitlustamisel võetakse arvesse teenusesaajate terviseseisundist tulenevaid soovitusi (püreetoit, dieettoit, sonditoit jm).

Hooldustöö kvaliteedi tagamiseks on koostatud mitmeid juhiseid, mis kehtivad sarnaselt kõigis Lõuna-Eesti Hooldekeskuse hooldekodudes: töökorralduse reeglid, hooldekodu kodukord, ametijuhend hooldajale ja abihoolajale. Välja on töötatud ettepanekute ja kaebuste lahendamise kord, mis reguleerib ettepanekute ja kaebuste esitamist, menetlemist, ettepanekutele ja kaebustele vastamist. Välja on töötatud ka ettepanekute ja kaebuste registreerimisleht. Kodukord kirjeldab teenusesaajate õigusi ja kohustusi, vastutust ning muud üldist teavet teenusesaajale. Kodukord on avalikustatud infotahvliitel, hooldekodu fuajees seinal on postkast ettepanekute ja arvamuste edastamiseks.

Turvalisuse tagamiseks on hooldekodu töötajatele koostatud keeruka käitumisega teenusesaajaga toimetulekuks „Probleemse käitumise juhend“. Lõuna-Eesti Hooldekeskuse juhatuse liige on kinnitanud „Esmabi andmise juhendi“. Juhataja sõnul peaksid kõigil hooldustöötaja III ja IV koolituse läbinutel olema esmaabi andmise oskused omandatud. Paikvaatlusel kinnitati, et realselt pole elustamist tehtud ja pigem kutsutakse kiirabi.

Hooldekodu on koostanud teenusesaajatele hooldusplaani, mis sisaldavad isikuhooldustoiminguid (pesemine, suuhügieen, söömine, riietumine jm), terviseseisundiga seotud toiminguid (ravimite võtmine) ja füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguid (huvi ja aktiveerivates tegevustes osalemine).

Töötajatega (juhataja ja hooldustöötajad) vestlustest selgus, et hooldustoimingute tegemisel antakse selgitusi, sageli on teenusesaajaid vaja motiveerida (nt maiustusega) hooldustoimingutes osalema. Hooldekodu juhataja sõnul enamasti jagatakse lähedastele teavet teenusesaaja seisundi muutumisel telefonitsi, ka vestlustest teenusesaajate lähedastega leidis kinnitust, et neile on teavet antud. Teenusesaajate külastamine on Hooldekodus lähedaste sõnul liiga järgalt reguleeritud, alati ei ole neljapäeva õhtuks teada (külastusloa taotlemise tähtaeg), kas lähedase ajagraafik võimaldab Hooldekodu külastust. Lähedasega privaatseks vestlemiseks on mitmeid võimalusi, koridori soppides, terrassil, õuealal. Ainult voodikesksete teenusesaajate külastused toimuvad tubades.

Juhataja sõnul otsitakse Hooldekodus turvalisuse tagamiseks ja abivajaduse õigeaegseks märkamiseks paremat lahendust, kuna praegu jooksevad häirekellade signaalid haigla poolele ja abi kutsumiseks kasutatakse kutsungina süttivaid signaallampe. Paikvaatluse ajal süttis koridori laes kaks punast märgutuld, kuid hooldaja neile ei reageerinud. Juhataja sõnul alustati järelevalve menetluse ajal 16.05.2024 „Jüri tänava“ kuuajase katsetusega, kus kutsungisignaali on suunatud I korrusel tööl oleva hooldustöötaja küljes oleva seadmeni. I osakonna koridoride ukсед (nii esimesel kui II korrusel) on suletud kaardisüsteemiga. Perioodiliselt on kaardisüsteemiga suletud ka III korruse vaheuks, et tagada voodikesksete teenusesaajate turvaline ratastooli tõstmine ja õue viimine. Teenusesaajad neist ruumidest iseseisvalt välja ei pääse.

Õhkkond Hooldekodus paikvaatluse päeval pealelõunasel ajal oli väga vaikne, enamus teenusesaajaid olid voodites puhkamas, oli ka TV vaatajaid. Järelevalve ametnikul kulus mõningane aeg III korruse hooldustöötaja leidmiseks.

Paikvaatluse ajal olid Hooldekodu ruumid puhtad, soojad, õhk üldiselt värske, III korruse koridori ühte ossa imbus tuntavalt sigaretilõhna, I osakonna ruumid vajasisid õhutamist.

3.2.2. SHS § 20 lõike 4 alusel on sotsiaalkaitseminister kehtestanud täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks (määrus nr 36).

Määruse nr 36 § 2 lõike 1 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks kliendi hooldusplaanis.

Hooldekodu on koostanud teenusesaajatele hooldusplaani, mis vastavad valdavalt SHS § 21 lõike 4 nõuetele (vt punkt 3.2.3).

Koostatud hooldusplaani on isikukesksed, kajastatud on hooldustoimingud, terviseseisundiga seotud toimingud ning muud toetavad tegevused ja teenused.

Hooldustöötaja täidab lähtudes hooldusplaanist hooldustoimingute lehti, mis sisaldab teenusesaaja igapäevast hooldusteenuse jälgimist ja teenusesaaja personaalsest abivajadusest lähtuvate toimingute teostamist. Hooldusplaanid paiknesid hooldustöötajate tööruumis.

Määruse nr 36 § 2 lõike 2 kohaselt hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, terviseseisundiga seotud toiminguteks ja füüsilise, vaimse ning sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks.

Hooldekodus on hooldusteenuse osutamine planeeritud (hooldusplaan, hooldusleht igapäeva hooldustoimingute kohta, tervise ja sotsiaalse aktiivsusega seotud dokumentatsioon), lähtudes seaduse nõuetest.

Määruse nr 36 § 2 lõige 3 sätestab, et teenuseosutajal tuleb tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning hooldustoimingute sisu selgitamine.

Hooldustöötajatele on koostatud ametijuhendid ja töökorralduse reeglid hooldustöö kvaliteetseks läbiviimiseks. Reeglid kirjeldavad hooldustoimingute tegemist ja selgitamiskohustust teenusesaajale. Vestlused töötajate ja teenusesaajate lähedastega kinnitavad, et teenusesaajatele jagatakse selgitusi tegevuste läbiviimise kohta. Hooldekodu elanikud saavad külalistega vestelda vastavalt soovile oma toas, Hooldekodul puhkenurkades, puhkealal õues või suletud terrassil. Paikvaatluse ajal kohtusid teenusesaajad lähedastega suletud terrassil.

Hooldustöötajad selgitavad, et mitmekohalistes tubades ja potitooli kasutamisel kasutatakse hügieenitoimingute teostamisel sirmi. Paikvaatluse ajal olid sirmid kasutuses, I ja II korrusel osade tubade uste ette paigutatud, privaatsuse ja tuulutuse eesmärgil. Sirme kasutatakse ka surnu eraldamiseks teistest teenusesaajatest. Paikvaatlusel ja vestlustest selgus, et teenusesaajate intiimtoimingud tehakse teenusesaajatel magamistoas või magamistoale lähimas WC. Hooldustoimingute (nt mähkmete vahetus) tegemisel sirme alati ei kasutata, töötajate sõnul paljud teenusesaajad kas ei märkagi enam ümbrust, või on toanaabriga harjutud ja sirme ei küsita, seda kinnitasid ka teenusesaajad. Nimetatud lähenemine normaliseerib privaatsuse puudumist, inimese privaatsust rikutakse, kui isikuhooldustoiminguid (mähkmete vahetus, intiimpiirkonna pesemine, voodi kõrval asuva potitooli kasutamine jms) tehakse toanaabrite nägemisulatuses, samuti võib toanaabri hooldus- ja intiimtoimingute nägemine häirida teisi teenusesaajaid. Kõikidel juhtudel tuleb rakendada privaatsust kaitsvad meetmeid ja tagada teenusesaaja õigus privaatsusele.

Määruse nr 36 § 2 lõige 4 kohustab teenuseosutajat teavitama teenusesaaja lähedasi viivitamatult, kui teenusesaaja seisundis on ilmnenud olulisi muutusi.

Juhataja sõnul Hooldekodu teavitab teenusesaaja lähedasi esimesel võimalusel, kui teenusesaaja seisundis on ilmnenud olulisi muutusi (sh teenusesaaja surmast) ja haiglasse sattumisest. Teavitamise juhendid on koostatud hooldekodude üleselt. Info jagamise otsustavad ja korraldavad hooldusjuht, meditsiinitöötaja ja juhataja koos. Hooldustöötajad tervise kohta infot ei edasta, kuid surma korral öösel võib teavitajaks olla ka hooldustöötaja. Surmast teatamise aeg on lepingus eraldi kokku lepitud (kas öösel kohe või järgmisel päeval). Kukkumise info registreerimiseks on hooldekodude üleselt välja töötatud vastav blankett. Vestlustest hooldustöötajatega selgus, et kui teenusesaaja terviseolukorras on muutusi, teavitavad nad sellest meditsiiniõde, kes võtab vastu otsused edasisteks sammudeks.

Teenusesaajatel, kellel lähedased puuduvad, täidab eestkoste korral suhtlemise rolli KOV. Teenusesaajate lähedased ja KOV hindasid koostööd valdavalt pigem heaks.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingute tegemine

Punktid 1-3 sisaldavad nõudeid teenusesaaja abistamisel söömisel, joomisel, riietumisel ning riietega ja jalanõude korrashoiul.

Hooldekodus on kasutusel Lõuna-Eesti Hooldekeskus AS kodudes kasutusel olevad dokumenteerimise vormid.

Toitlustamine toimub söögisaalis või magamistoas. Toit viiakse korrustele termostes, hooldaja ainult jagab toidu, püreestamise kohustust tal ei ole.

Vestlustest töötajatega selgus, et I korrusel vajavad toitmist 10 teenusesaajat, ülejäänud vajavad söömisel juhendamist või järelevalvet, II korrusel vajas toitmist kuus ja III korrusel kolm teenusesaajat. Söömisel kasutatakse ainult lusikat. Nädalamenüüd on väljas infostendil. Menüü koostab peamaja toitlustusjuht, temaga tehakse koostööd, et toit teenusesaajatele sobiks.

Joogi pakkumise aegade dokumenteerimiseks on sisse seatud jootmislehed. Paikvaatluse ajal olid joogitopsid täidetud, kuid toimingulehtedel olid kirjas pesemine, voodipesu vahetus ja seedetegevus. Hooldustöötajad kinnitasid, et pööravad suurt tähelepanu vee pakkumisele. Kõigile, kes vajavad abi söömisel, pakutakse regulaarselt juua, iseseisvaltliikuvatele teenusesaajatele tuletatakse meelde vedeliku tarbimist.

Teenusesaajatel on võimalik Hooldekodusse kaasa võtta isiklikke riideid ja jalanõusid, üleriideid hoitakse kummagi osakonna garderoobis, isiklikud riided märgistatakse. Teenusesaajad, kellega vesteldi, kandsid isiklikke riideid. Juhataja sõnul on Hooldekodul olemas ühiskasutatavate riiete varu. Seljariideid vahetatakse vähemalt kord nädalas, määrdumise korral sagedamini. Paikvaatluse päeval olid teenusesaajate riided ja voodipesu puhtad.

Punktide 4.-5. kohaselt abistatakse teenusesaajat siirdumisel ja kehaasendi muutmisel (lamatiste ennetamiseks) ning juhendatakse abivahendite kasutamisel. Hooldekodude ülesed juhendid „Lamatiste profülaktika, ennetamine ja ravi eeskiri“ ja „Hooldajat säästavad abistamisvõtted“ on töötajatele töös järgimiseks ja kättesaadavad.

Hooldustöötaja sõnul toimuvad teenusesaajate asendimuutused iga kolme tunni tagant, lamatiste ärahoidmiseks kasutatakse õhkmadratsid. Personal oskab lamatise ära tunda, hooldustoiminguid tehakse lamatise ennetavalt. Hooldekodus töötavad huvijuht ja liikumisjuht, kelle abil saavad teenusesaajad, kes on võimelised istuma ratastoolis, hooajal (temperatuur üle 15 kraadi) sagedasti õue. Töötajate sõnul on liikumisvahendeid piisavalt, rulaatoreid, kõrgraame ja ratastoole. Liikumisvahendite olemasolu kinnitasid ka teenusesaajad.

Punkti 6 kohaselt abistatakse ja juhendatakse teenusesaajat suuhügieenitoimingute tegemisel, mille hulka kuulub ka suust eemaldatavate proteeside nõuetekohane puhastamine. Hooldustöötajate sõnul tegeldakse suuhügieeniga vähemalt kord päevas. Hooldekodul on kõik hoolduseks vajalikud vahendid, kõigil teenusesaajatel ei olnud varasemalt suuhügieeni harjumusi ja suhtuvad toiminutesse võõristavalt. Märge suuhügieenitoimingute tegemise kohta tehakse hooldustoimingute lehele.

Punktide 7.- 9. kohaselt abistatakse ja juhendatakse teenusesaajat tualetitoimingutes (ka WC-tooli ja inkotoodete kasutamisel), üle keha pesemisel vähemalt üks kord nädalas ning juuste, habeme ja küünte korrastamisel.

Teenusesaajate üle keha pesemine toimub vastavalt graafikule (üks kord nädalas), seda kinnitasid nii teenusesaajad kui hooldustöötajad, abivahenditeks on pesuraam või pesutool, kanne pesu toimumise kohta märgitakse hoolduslehele. Märge tehakse ka küünte lõikamise, habeme ajamise, voodipesu vahetuse kohta.

Hooldajate sõnul toimub mähkmete vahetamine kolm korda ööpäevas, vastavalt teenusesaaja vajadusele ka neljas kord. Hooldekodu elaniku hoolduslehe vormil on hooldaja märge mähkmevahetuse kohta.

Punkti 10 kohaselt tuleb teenusesaajale tagada vaimne ja hingeline tugi, sealhulgas surija elulõpu toetamine järgides surija ja tema lähedaste soove. Hooldustöötaja ametijuhendis on kohustus surma korral lahkunu korrastada (vajadusel pesta ja riietada). Vajadusel organiseerib töötaja ka surnu äraviimise.

Vaimset ja hingelist toetust pakub hingehoidja, kord kuus toimub jumalateenistus. Paikvaatluse päeval oli hingehoidja majas ning tegeles teenusesaajatega.

Määruse § 2 lõike 5 punktis 11 ja lõikes 7 nimetatakse teenuseosutaja kohustusi korraldada juurdepääsu teistele sotsiaalteenustele- ja avalikele teenustele ning tagada sotsiaalse aktiivsuse toetamise tegevused.

Aktiivsuse tagamiseks töötavad Hooldekodus huvijuht ja liikumisjuht. Neil ei ole kindlat nädalaplani, paljud tegevused sõltuvad ilmast, hooajal, üle 15 kraadi püütakse palju viibida õues ja teha harjutusi seal, hooldajad aitavad teenusesaajad II ja III korrusel õue tuua. „Jüri tänava“ mehed liiguvad ise välja. Päeva esimeses pooles abistatakse hooldajaid hooldustoimingute tegemisel, liikumisjuht toidab I osakonna lamajaid, paneb nad lamavasse asendisse ja suunab tegevustesse (nt annab kätte palli käte harjutuseks). Liikumisjuht käib ka II ja III korrusel, et teha koos teenusesaajatega füsioterapeudi poolt antud harjutusi. Huvijuhi pealelõunased tegevused on ettelugemine, vestlemine, teenusesaajate jaoks poes käimine, seemnete külvamine, tomatitaimede kasvatamine, lauamängud, jälgimine, et üldalal mängiks TV, et motiveerida teenusesaajaid toast välja tulema. Kuna teenusel on palju dementsusega inimesi, võtavad suure osa tööst teenusesaajate hooldamisega seotud tegevused ja seetõttu jääb mõtestatud tegevuste pakkumiseks aega vähem. Teenusesaajatega on käidud Viskla küla kiigeplatsil, Polli loomaaias piknikul, kuid turvalisuse tagamiseks saab väljasõidule kaasa võtta vaid vähesed osa teenusesaajatest. Hooldekodus tähistatakse rahvakalendri tähtpäevi, toimuvad kihelkonnapäevad, mille raames tulevad esinejad, voodikesksete teenusesaajatega tegeldakse individuaalselt.

Töötajad abistavad teenusesaajate isiklike telefonide laadimisel. Lähedased eelistavad teenusesaajaid külastada, sest paljudele teenusesaajatele pole telefoniga suhtlemine enam jõukohane. Hooldekodul on tahvelarvuti videokõnede jaoks, üks teenusesaaja kasutab seda.

Avalikele teenustele juurdepääsu korraldavad lähedased või nende puudumisel Hooldekodu, korraldades transpordi ja saatja.

Määruse § 2 lõikes 6 on loetletud terviseseisundiga seotud toimingud.

Juhataja sõnul on Hooldekodul on sõlmitud leping Tervisekassaga õendusteenuse osutamiseks koormusega 1,9. Esitatud töögraafikute järgi töötavad meditsiiniõed tööpäevadel 8 h. Paikvaatluse ajal õde ja abiõde Hooldekodus ei viibinud. Juhataja sõnul on neil lubatud paberitööd teha kodukontoris. Meditsiiniõed osalevad hooldusplaani koostamisel, tehes teenusesaajale õendusplaani. Meditsiiniõde suhtleb perearstidega, vajadusel ka eriarstidega, et tagada teenusesaajale õige raviskeem ja raviskeemile vastavad ravimid. Ravimeid hoitakse lukustatud kapis. Meditsiiniõde jagab ravimid, teeb süstid ja võtab analüüsid, samuti annab hooldustöötajatele vajalikud suunised, mis kirjutatakse hooldustöötajate toas olevale tahvliile. Hooldustöötajad oskavad ära tunda lamatisi ja ohtlikke terviseseisundeid, anda esmaabi, infot jagatakse meditsiiniõega, vajadusel kutsutakse kiirabi.

Terviseseisundiga seotud toiminguks on ka abistamine ja juhendamine ravimite manustamisel. Vajadusel (meditsiiniõde puudumisel) teevad eluliste näitajate (veresuhkru, temperatuuri, vererõhu) mõõtmisi hooldustöötajad. Hooldekodus on tööl ka tervisetöötaja, kes meditsiiniõde puudumisel tegeleb terviseetendamisega. Juhataja sõnul töötab tervisetöötaja vastavalt õdedelt saadud korraldustele, jagab teenusesaajate raviskeemile vastavad ravimid karpidesse/pinalitesse ja täidab arvutis raviskeemi järgimise töölehti. Et eriarstid ja perearstid Hooldekodusse visiite ei tee, on tervisetöötaja tööülesanneteks ka õelt saadud suuniste järgi suhtlemine perearstidega, et teenusesaajatel oleksid tagatud õiged raviskeemid ja neile vastavad ravimid. Eriarsti juurde viivad enamasti lähedased, nende puudumisel viib Hooldekodu. Enamus teenusesaajatest on Kose perearsti nimistus.

Transpordi arstile minekuks korraldavad kas lähedased või Hooldekodu, sotsiaaltransport voodikesksetele teenusesaajatele tellitakse kohalikust omavalitsusest.

3.2.3. SHS § 21 kohaselt koostab teenuseosutaja koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga 30 päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates isikule hooldusplaani. Paikvaatlusel esitatud hooldusplaanide analüüsi põhjal saab kinnitada, et SHS § 21 nõuded on valdavalt täidetud.

Juhataja sõnul on teenusesaajale koostatud hooldusplaan hooldustoimingute aluseks. Ametijuhendites on hooldaja tegevuse eesmärgina nimetatud toiminguid ja teenuseid, mis on määratud hooldusplaanis (abistamine igapäevatoimingutes, hooldus-pöetustöö, puhtuse ja korra tagamine, turvalise sõbraliku keskkonna loomine).

Juhavalimi alusel kontrollitud hooldusplaanidest nähtub, et Hooldekodu on koostanud teenusesaajatele hooldusplaanid (H.O., S.S., A.K., L.R..) mis vastavad SHS § 21 lõike 4 nõuetele. H.O. plaani järgi saabus inimene teenusele 16.06.2022, hooldusplaan oli koostatud 15.07.2022 ja allkirjastatud kõigi osapoolte poolt, järgmised hindamised olid 14.01.2023, 12.07.2023, 05.01.2024. S.S. saabus teenusele 29.02.2024, hooldusplaan oli koostatud 21.03.2024, plaan oli allkirjastatud koostajate poolt, plaanil oli märge, et väga halva nägemise tõttu ei ole elanik võimeline allkirja andma. A.K. saabus teenusele 25.03.2024, hooldusplaan oli koostatud 08.04.2024. Plaan oli koostajate poolt allkirjastatud, elaniku poolt allkirjastamata. L.R. saabus teenusele 11.08.23, hooldusplaan oli koostatud 31.08.2023, plaani üle vaatamine oli toimunud 28.02.2024, järgmine hindamine oli planeeritud 27.08.2024. Teenusesaaja lähedane oli plaanist teadlik. Hooldusplaanide juures olid ka hooldustoimingute lehed (mähkmevahetus, jootmine jne). Hooldusplaanid koostavad juhataja, hooldusjuht, meditsiinitöötaja ja elanik. Vestlustest hooldajate ja abihoolajatega selgus, et hooldusplaanid asuvad hooldustöötaja ruumis, enamus töötajatest osalevad plaani koostamisel, dokumenteerivad hooldustoiminguid tehes märkmeid individuaalsetele hoolduslehtedele. Nii talletatakse vajalik info valvevahetuse ajal toimunu ja ka igapäevaste hooldustoimingute kohta ning teavitatakse meditsiiniõde teenusesaajaga toimunud muutustest. Abihoolajad hooldusplaani seost oma igapäevatöö alusdokumendina pigem ei näinud, nad küll annavad infot meditsiiniõele, kuid plaani koostamisel ei osale. Hooldusplaanid on koostatud 30 päeva jooksul. Teenusesaajate lähedased olid hooldusplaani koostamisest üldiselt teadlikud.

Vestlustest kohalike omavalituste sotsiaalvaldkonna töötajatega selgus, et enamus teenusesaajatest on hooldekodusse teenusele paigutanud nende lähedased ja tihedam suhtlemine KOViga toimub eestkoste korral. Sisendi hooldusplaani koostamiseks annavad KOVi sotsiaaltöötajad läbi abivajaduse hindamise ja ÜHteenuse rahastamise otsuse.

3.2.4. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihoolustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja.

Juhataja sõnul on Hooldekodus korraga tööl: I korrusel kolm hooldustöötajat päeval, kaks öösel; II korrusel kaks päeval ja üks öösel; III korrusel kaks päeval ja üks öösel.

Juhataja poolt 16.05.2024 esitatud töötajate nimekirjas töötab Hooldekodus kokku 37 inimest, neist hooldustöötajaid on 22, neist 16 on abihoolustöötajaid.

Järelevalves paluti esitada hooldus- ja abihoolustöötajate 2024. aasta märtsi, aprilli ja mai tööajagraafikud. Neist selgus, et abihoolustöötajad on töötanud hooldustöötaja juhendamiset ja juhendamise võimaluseta vahetustes ajal, kui majas ei viibinud ühtegi hooldustöötajat, kokku 18 korral, märtsis üheksal korral: 01.03.2024 (K.A., K.A., M.L., S.M., A.M.), 08.03.2024 (J.P., K.A., C.R., J.M., A.M.), 12.03.2024 (M.A., S.M., S.K., Ü.B.), 15.03.2024 (M.T., C.R., E.K., A.M.), 16.03.2024 (K.M., J.P., S.M., E.K., R.R.), 20.03.2024 (K.M., CR., S.K., J.M.), 23.03.2024 (K.A., M.T., K.T.), 29.03.2024 (K.M., K.A., A.R., S.M., K.T., M.A., R.R.), ja 31.03.2024 (C.R., S.K.); aprillis kaheksal korral: 01.04.2024 (K.M., K.T., S.M.), 05.04.2024 (K.A., K.O., M.T., A.R., P.Õ., M.L., C.R., S.M., Ü.B.), 09.04.2024 (K.A., K.O., A.R., P.Õ., M.L.C.R., E.K., Ü.B.), 12.04.2024 (K.A., K.O., A.R., P.Õ., M.L., C.R., S.M., E.K.), 15.04.2024 (M.K., K.A., K.O., A.R., C.R., S.K., J.M.), 18.04.2024 (K.A., K.O., A.R., P.Õ., K.T., C.R., S.M., E.K., Ü.B.), 25.04.2024 (M.K., K.O., A.R., P.Õ., K.T., C.R., S.M., J.M.), 29.04.2024 (K.A., K.O., A.R., K.T., C.R., J.M.); mais ühel korral: 07.05.2024 (K.A.; M.T., J.B., A.R., P.Õ., K.T., S.M., E.K.).

Juhataja kinnitab, et hooldekodu panustab igakülgsest täitmaks SHS § 22 lõike 3 nõuet. Juhataja sõnul panustab hooldustoimingute tegemisse ka majandustööline, kes on kvalifitseeritud hooldustöötaja ja vajadusel majandustöölise töö kõrvalt, abistab meessoost teenusesaajate pesemisel, tõstmisel.

Juhataja sõnul on hooldustöötajatest puudus üle Eesti ja nii ka Kosel, kuid ta otsib lahendusi, et täita 01.07.2026 rakenduvat määrust nr 36 § 3. Kuus seni abihoolustöötajana töötavat vahetu teenuse osutajat osalevad koolitusel ja omandavad lähiajal nõutava kvalifikatsiooni, toimuvad suust-suhu otsingud kohapeal, Lõuna-Eesti Hooldekeskuse AS kodulehel on töökuulutus ja 06. juunil toimub värbamispäev koostöös Töötukassaga.

3.2.5. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi teenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

Juhataja sõnul kontrollitakse hooldustöötajate nõuetele vastavust karistusregistrist (SHS § 22 lõige 5) asutuse üleselt Lõuna-Eesti Hooldekeskus AS personalijuhi poolt, esimene kontroll tehakse peale isiku tööle asumise soovi ja hiljem mitte harvem, kui üks kord aastas. Juhataja esitatud andmete põhjal olid viimased kontrollid töötajatele tehtud vahemikus 07.02.2023 - 01.04.2024.

3.2.6. SHS § 22¹ lõike 6 kohaselt avalikustab üldhooldusteenuse osutaja teenuskoha maksumuse hooldustöötajate ja abihoolustöötajate tegelike kulude (tööjõukulud, tööriietuse, isikukaitsevahendite, tervisekontrolli, vaksineerimise, koolituse ja supervisioonide kulud), maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Hooldekodu teenuskoha maksumus on avalikustatud (vt p 3.1.)

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024 a.) peaks Hooldekodus hoolduspersonali kulu juhataja esitatud personaliandmete põhjal olema ühe teenusesaaja kohta 677 eurot kuus. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihoolustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihoolustöötajate töötasud.

3.3. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa andjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. See tähendab, et teenuseosutaja peab teavitama SKAd muudatustest vahetult ÜHteenuse osutajate hulgas (hooldustöötaja või abihoolustöötaja töölt lahkumisest või tööle võtmisest. SKAl peab olema võimalus kontrollida vahetu ÜHteenuse osutaja vastavust nõuetele ning teenuseosutajal peab olema kindlus, et ÜHteenust osutavad nõuetele vastavad hooldustöötajad ja abihoolustöötajad, kes kõik on kajastatud tegevusloal.

Kontrollimisel (20.05.2024) selgus, et MTRis on hooldustöötajatena isikud, kelle töösuhe oli lõppenud (D.U. 08.02.2024, J.P. 04.04.2024 ja K.A. 09.05.2024). Nõuetekohaselt ei olnud MTRi kantud töötajate nimekirjas ja tööajagraafikute kohaselt vahetult teenust osutavad J.B. (tööleping alates 06.05.2024), P.Õ. (tööleping alates 10.08.2020), S.K. (tööleping alates 01.10.2023), Ü.B. (tööleping alates 06.11.2023), R.R. (tööleping alates 09.03.2024), A.R. (tööleping alates 18.01.2024), A. N. (tööleping alates 03.05.2024). Hooldajatena MTRi kantud A.H. on töötajate nimekirja järgi hooldusjuht, A.K. on töötajate nimekirja järgi majandustöölaine, E.K. tervisetöötaja. Hooldekodu korrastas MTRi järelevalve menetluse ajal 23.05.2024 ja MTRi on lisatud ka 21.05.2024 tööd alustanud abihoolustöötaja D.M..

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. SKA on koostanud väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse kvaliteedijuhise, mis on abivahendiks ja ühtsete arusaamade kujundamise aluseks kvaliteetse teenuse pakkumisel kõigile üldhooldusteenuse korraldajatele, teenuse osutajatele ning teenuse kasutajatele.

4.2. Teenusesaajate turvalisuse tagamisel, aktiveerivate tegevuste kavandamisel, ruumide renoveerimisel jms on võimalus tutvuda Dementsuse Kompetentsikeskuse tegevusega ja soovitustega www.eludementsusega.ee.

- 4.3.** Lähtudes sotsiaalkaitseministri määruse nr 36 nõuetest üle vaadata ja ajakohastada dokumentatsioon (ametijuhendid ja teised juhendid).
- 4.4.** Jätkuvalt tagada kõigi teenusesaajate privaatsus.
- 4.5.** Viia kooskõlla kodulehelt saadav info teenuskohtade (1-3) arvu kohta toas ja tegelike (1-4) vahel.
- 4.6.** Jälgida, et kõik hooldusplaanid oleksid elaniku või tema esindaja poolt allkirjastatud.
- 4.7.** Võimaldada lähedastele paindlikumat külastusaega.

(allkirjastatud digitaalselt)
Inna Tamm
järelevalve peaspetsialist